

"PROLETAREC"
JE DELAVSKI
LIST ZA
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P. GLASILU JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

ST. — NO. 1275

Entered as second-class matter December 6, 1931, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL. 18. FEBRUARJA, (FEBRUARY 18, 1932)

Published weekly at
2520 W. 20th St.

DRUGI
NAJSTAREJŠI
jugoslovanski
socialistični list.

LETO—VOL. XXVII

MILWAUKEE DOLOČENO ZA SEDEŽ IX. ZBORA J. S. Z.

VELIKA VEČINA ČLANSTVA GLASOVALA ZA MILWAUKEE

Klub št. 37 bo vodil lokalne priprave za zbor. Volitve delegatov se prično 1. marca. Razprava o sporedru

Deveti redni zbor JSZ., za katerega vlada že zdaj večje zanimanje kot za katerega koli prej po letu 1916, se bo vršil v mestu Milwaukee, Wis. Tako je z veliko večino odločilo članstvo na referendumu, kateri je bil končan 12. februarja. Po številu oddanih glasov je Cleveland na drugem mestu in Cannonsburg na tretjem. Točen seznam glasov bo objavljen tajništvo JSZ. v prihodnji številki.

Drugic v Milwaukeeju.

Zadnjic se je vršil zbor Jugoslovanske socialistične zveze v mestu Milwaukee 25.—28. decembra 1912, torej pred bližu dvajsetimi leti. To je bil drugi kongres ali zbor te organizacije. Navzočih je bilo 35 delegatov, ki so zastopali 22 klubov, dalje 9 članov eksekutive, glavni tajnik, trije uredniki glasila in več bratskih delegatov.

Veliko se je že spremenilo od tistega časa. JSZ. sama je šla skozi težke, kritične boje in razkole, ki so ji pustili neugodne posledice.

Vzlic temu pa bo IX. zbor JSZ. v Milwaukeeju predstavljal mnogo več, karor pa njen II. zbor v istem mestu pred dvema desetletnjema.

Vprašanje sedeža zbara.

Prošli ali osmi redni zbor JSZ. v Detroitu je bil prvi, ki je imel delegate tudi iz vstopu rojene mladine. Delegacija je sprejela smernice za delo med mladino, na tem zboru pa bomo že lahko dobili točen pregled, v koliko so uspele, v čem so pomankljive in kako jih lahko izboljšamo.

Enako važna je socialistična agitacija med ženstvom, v kateri se ne beležimo zadovoljivih rezultatov. Ta zbor bo moral temu vprašanju posvetiti vso potreben pozornost.

Prosvetno delo in kampanja.

Prosvetna matica bo imela na tem zboru veliko reprezentacijo in dobre poročevalce. Delo, ki se nam nudi na prostrem polju, je ogromno. Tu imamo najlepše prilike za uspehe.

Naravno, da se bo ta zbor bavil obširno s propagandističnimi aktivnostmi ter volilno kampanjo, ki jo imamo v tem letu. Konvencija socialistične stranke se bo vršila istotako v Milwaukeeju. Prične se 14. maja in bo trajala do pet dni. Udeleži se je tudi več članov JSZ.

Spanija vrgled drugim republikam

V uradnih dokumentih v španski republiki ni treba nikomur označevati, da li je rojen od zakonitih ali nezakonitih staršev; nova ustava ne dela med zakonskimi in nezakonskimi otroci nikake razlike.

Vsakdo v Španiji, t. j. moški in ženske, ima voilino pravico po 23. letu starosti.

Vse privatne posredovalnice za službe so odpravljene in na domaćene z državnimi.

Ko ta list prečitate,

izročite ga prijatelju, da ga bobral tudi on. S tem ga pridobite, da postane

naročnik

"Proletarca"

PROFIT VELIKO VAŽNEJŠI KOT DELAVCI

Na svetu je mnogo nevarnih poklicov. Eden izmed najnevarnejših v teh časih je služba pilotov, ker je zrakoplovba še vedno v razvojnem stanju. Potniki, ki se od časa do časa vozijo v aeroplanih, so v večji nesigurnosti, kot pa če se bi vozili z vlaki. Toda povprečen potnik se vozi po zraku le malokdaj, zato tvega svoje življenje v tem oziru veliko manj kot pa pilotje, katerim je operiranje letal vsakdanji poklic. V sedanji krizi pa je tudi pilotov preveč. Century Air Lines korporacija je naznanila operatorjem svojih letal, da jim bo znižala plače 40 odstotkov. To je bil zanje prevelik udarec, pa so šli na stavko. Kompanija je obljudila v svoji ponudbi, da jim je pripravljena garantirati v bodoče le do \$150 stalne mesečne plače. Prej so imeli \$3 na uro za operiranje letal podnevi in \$5 na uro ponoci. Zasluzili so povprečno nad \$200 na mesec. Vzled tega znižanja se je dogodilo prvič v zgodovini letalstva v tej deželi, da so pilotje napovedali stavko. Njihova unija pripada Ameriški delavski federaciji, katera jim je obljudila vso svojo moralno in kolikor mogoče tudi gmotno pomoč. Na tej sliki je letalo, ki je padlo na tlu v Bakersfieldu, Cal. Pilot in sedem potnikov je bilo ubitih.

EKONOMSKO KRPAJNE V WASHINGTONU LE ZA PRIVATNE INTERESE

Zed. države, ki imajo pretežni del vsega zlata na svetu, bodo začele z "inflacijo", to je, s tiskanjem posebne izdaje papirnatega denarja v vsoti milijard dolarjev, brez da bi bilo zanj pokritje v zlatu.

Dalje bo vlada izdala v obliki denarja in bondov dve milijardi kredita, ki bo na razpolago velebankam, železnicam, zavarovalnicam, farmarskim kartelom in drugim velikim industrijskim ter finančnim podjetjem. Vsi ti načrti so izdelani v prilog bogatstvu, je pa še dvomljivo, ako jim bo s tem res pomagan.

Nobena tajnost ni, da je to inflacija, katere posledica bo skorogotovo velik padec dollarjev vrednosti, konsekvenčna podražitev življenskih potrebičin in s tem še več mizerije med ljudstvom.

Delavstvu vseporovsod in v vseh poklicih so znižali plače. Zdaj bodo znižali na-kupno vrednost dolaru, kar je indirektno znižanje plače, vrhutega pa kujejo okraji, občine, države in zvezna vlada načrte za nove indi-

rektnje davke, katerih vse breme odpade na konsumente.

Demonstracije za osvobo-ditev Tom Mooneya

Papirnata imovina

Imovina Insullovih interesov, zapovedana v Utility Investments, Inc., ter v Corporation Securities kompaniji, je vsled padca delnic in bondov znižana za \$333,000,000.

NEVARNA TEKMA VELESIL ZA PLEN NA KITAJSKEM.—KRVAVEČI NAROD

Japonska nadaljuje z invazijo.—Tuje vojne mornarice v kitajskih vodah.—Demonstracije proti vojni

Japonska je okupirala že nad 200,000 kv. milj kitajskih ozemlja, kar je več kot še enkrat toliko kot je površina Kitajskem le okrog 360,000, kar je v deželi s 400,000,000 prebivalcev malenkost. Vzlic temu imajo imenovane dežele, razen Rusije, na Kitajskem vojne ladje in čete ter diplomatske štabe, ki ne nastopajo s Kitajsko kot z enakovredno, nego kot s podjavljeno deželo.

Japonska ima na Kitajskem okrog \$1,250,000,000 investicij in približno toliko tudi Velika Britanija. Japonska je izrabila sedanjo svetovno krizo, da razširi svoje grabeštvo na Kitajskem, ali pa — propade kot kapitalistična velesila. Tudi sovjetska Unija ima na Kitajskem kakih \$300,000,000, največ v mandžuri vztocni želznic.

Tuji na Kitajskem, katere omenjamemo prej, so največ ravnatelji v tovarnah tujega kapitala, trgovski agentje, carinski nadzorniki, tehniki itd. Mnogo je tudi "misionarjev", ki uče Kitajce krščanski evangelij, v resnici pa so le predstraža kapitalistične invazije.

Vsled silnega pritiska, ki ga izvršuje ves kapitalistični svet nad Kitajsko že dolgo dobo, takoreč od leta 1839, so se vsi prizadevanja Kitajcev, da se odresejo tujih vsiljivcev, izjavljajo na Kitajsko ogromno blaga, kajti 400-milijonski narod nudi tržišče, ki je brez primere.

Ameriški kapitalizem npr. ima na Kitajskem nad \$250,000,000 kapitala, razen tega pa izvaja na Kitajsko ogromno blaga, kajti 400-milijonski narod nudi tržišče, ki je brez nobene vrednosti. Nikjer ni imperializem za deželo toliko

PAPEŽ IN MUSSOLINI STA SE V POLITIKI ČISTO SPORAZUMELA

Mnogim socialistom je še vedno uganka, kako je papež mogel iti v tako tesno prijateljstvo s krvnikom Mussolinijem. Ne le to, nega ga je tudi odlikoval z redom zlate ostroge za zasluge, katere ima Mussolini "za sveto vero"...

Dne 11. februarja je papež sprejel Mussolinija v privatni avdijenci. Nad eno uro sta se pomenovala o skupnem načrtu za versko in fašistično osvajanje. Mussolini je bil sprejet z dvornim pompon, kakor so včasih sprejemali vladarje. Papeževi vojaki so tvorili šparil, skozi katerega se je pomikal Mussolini s svojim spremstvom, in godba papeževe garde je igrala fašistično himno "Giovanezza".

Po avdijenci je šel Mussolini v cerkev sv. Petra, poklenklj in molil. Ko so ga hoteli časni fotografi slikati, jih je odgnal z vkljukom, "ne dovoljujem, da bi me motili v molitvi!"

Mussolini je bil svoje dni ne le ekstremen rádikalec, nego tudi svobodomislec. Nihče mu ne verjam, da je v sedanji spreobrnitvi iskren. Toda v svoji politiki potrebuje papeževega zaveznika in papež poubrebuje Mussoliniju. Roka roko umiva.

12 novih soc. listov

Leta 1931 je bila ustanovljena dvanajst novih socialističnih listov, med njimi tedniki in mesečniki. Dva sta privatna, toda zastopata program soc. stranke in agitirata zanj, namreč "American Guardian" ter "American Free Men." Tudi listi, ki so glasila unij, objavljajo mnogo več gradiva iz urada soc. stranke kot pa prejšnja leta.

Slovo prokletstvo, kakor ravno na Kitajskem.

Na Japonskem je nekaj ljudi, ki vojno proti Kitajski obsojojo in so to izrazili v demonstracijah. Vojaska kamarnila pa je tako izražanje čustev zatrila s silo. Med aretiranci je mnogo socialistov.

Armada zadružnikov

Mednarodna kooperativna alianca, v kateri so včlanjene razne zadruge, ima okrog 71,000,000 članov, zadruge, ki niso v alijanci, pa imajo 18,000,000 članov. Stevilo zadružnikov je mnogo višje kakor pa stevilo strokovno organiziranih delavcev.

ČEMU TUJE ČETE V ŠANGAJU?

Cemu pravzaprav rabijo velesile svoje čete in mornarico na Kitajskem? Vlada Zed. držav trdi, da zaradi "varnosti življenja Amerikanov ter ameriških interesov na Kitajskem". Na enak evangelij prizega Japonska, istako Velika Britanija, Francija in par drugih dežel. Resnica je, da vse skupaj tiče ob kitajskoga kultiva v interesu svojih kapitalistov, od katerih nima ne kitajska ljudstvo, ne ljudstva drugih dežel, nikakor koristi. Imperializem imenovanih dežel je največ križ kaosa, ki prevladuje že toliko let na Kitajskem.

Glasovi iz našega Gibanja

Z AGITACIJE V NASELINAH NA ANTRACITU

Piše Anton Vičič.

Voznja po pennsylvanskih hribih je zelo slikovita. Iz klanca v klanec, po vznožjih hribov, in zopet navzgor preko hriba, navzdol in navzgor. V okolini Youngstowna, Pittsburgha, Johnstowna in drugih večjih industrialnih krajev tod okrog vidis ogromne tovarne, večinoma železna industrija. Sploh je ves ta teritorij industrializiran. Med hribi te pozdravljajo plavži, majne in tovarne, iznad njih pa se dvigajo tovarniški dimniki, zdaj največ brez dimnate kape. Dimniki ti se posebno povedo, da je kriza v deželi. Tudi pobitije šipe v oknih mnogih tovarn in delavnic ti pripovedujejo, da je obrat ustavljen. Pred par leti še polno brnenja, vrvenja in dima, množice delavcev z dela in na delo—zdaj pa skoro kakor na pokopalischu!

Vozim se proti Johnstownu, Pa., da napravim kratki obisk med sodrugi, ki sem jih že zelel videti. Pridemo na vrh hriba:

"Tam je Parkhill", mi pravi Šofer. Kazal je proti hiši na vrhu. Bila je hiša Adolfa in Anne Kasne, kar sem izvedel pozneje. "Ako hočete izstopiti, imate še dvajset minut hoda do Parkhill," mi pojasnjuje daje naš Šofer. "Ne. Pejati se bom v Johnstown, pa potem nazaj z lokalnim busom prav na Parkhill."

Ko smo se peljali navzdol v Johnstown, sem se spomnil Čnegore. Tudi tam so take strmine. V Johnstown, ki je središče tega industrialnega o-krožja, sem dospel ob pol petih popoldne. Mesto ima okrog 77,000 prebivalcev. Socialistična stranka je dobila v tem kraju zadnjo jesen zelo mnogo glasov, kampanjo pa je vodil nas klub št. 5. Tja je bil nedavno poslan organizator, da ustanovi tudi angleške klube.

Johnstown je leta 1889 zadeva velika katastrofa, ko se je pretregal jez bližnjega umetnega jezera in je silni naval vode mesto ne le poplavil nego ga tudi razdal. Več tisoč ljudi je utonilo. V tem okrožju je več slovenskih dvoran, kot v Moxhamu, Conemaughu in Franklinu. Blizu Johnstona visoko na hribu je mala slovenska naselina Krayn. Ime so ga dali naši rojaki. Tu so ogromne tovarne Carnegie Steel kompanije in precej druge industrije. V vsej okolini vidite premogovnike. Tovarne in rovi večinoma počivajo. Brezposenost je ljudstvo docela obubožala.

Ko sem si mesto, ki leži v globini, nekaj ogledal, sem sedeji na bus, da me popeljat navzgor po klancu proti Parkhillu. Izstopil sem pred hišo Fr. Podboja. Šoferju sem namreč povedal svoj cilj. S Frankom sva se pozdravila že na stopnicah. S sopromo sta me prav gostoljubno sprejela. Mnogo smo se pomenili in tudi precej argumentirali v času, ki sem ga prebil tu, na svoji poti proti antracitu.

KLUBOM IN DRUŠTVOM ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

POTRESNA KATASTROFA V SANTIAGU

Mesto Santiago, na Kubi, je pred dobrim tednom obiskala velika potresna katastrofa, ki je ugonobila mnogo sto življenj in povzročila milijone dolarjev škode. Santiago ima nad 100,000 prebivalcev in je eno največjih mest na Kubi. Na sliki je ulica, kot izgleda po potresu.

Glas iz Minnesota

Duluth, Minn. — Ze dolgo se pripravljam napisati dopis v "Proletarca", pa so vedno kaže zaprte, danes pa imam priložnost, da vam podam misli o gotovem načrtu, kateri mi roji po glavi že skoro leto dni. Citatelji "Proletarca" so po večini tudi citatelji "Prosverte", zato se lahko še spominjajo, ko sem pred letom in pol pozival minnesotske Slovence in druge Jugoslovane, kateri simpatizirajo s socialistično idejo, da bi se katerikrat sešli skupaj in se pogovorili o agitaciji za socialistično gibanje pa čeprav bi morali delati skrito.

Nekaterim sem dal pristope karte v soc. stranko, in več mi jih je obljudilo, da bodo pristopili direktno pod tajno označbo "X. Y. Z." Imenik J. S. Z., priobčen v Proletarcu št. 1274, ne kaže nobnih odmevov iz Minnesota.

Zdaj pa prihajam z nasvetom, katerega bi že davnos proznanil z Adolfovom in se posmehoval z njimi o gibanju, o prošli predavateljski turi in o delu v bodoče.

Naslednji večer sem se od

družbe sodrugov in sodružic poslovil in se okrog 11. odpravil na pot proti cilju.

(Dalje prihodnjič.)

Ustanovitev mladinskega odseka v Collinwoodu

Collinwood, O. — Tu je bil na posebnem sestanku, ki ga je sklical klub št. 49, ustanovljen mladinski odsek. Pri YPSL žele, da se pridruži njim našemu klubu, kar naša mladi na bržkone stori. Glavno pa je, da bo v naših vrstah in se vežbala v aktivnostih za socialistizem.

Konferenca za majsko proslavo v Chicagu

V nedeljo 21. feb. se bo vrla v Chicagu konferenca socialistov v svrhu, da se pogovore o skupni prvomajski manifestaciji. To zborovanje bo v strankinem uradu, 3036 W. Roosevelt Rd.

ameriške komunistične stranke, katero so razočarani zapustili. Tudi nje je pregnala ta besna netolerantnost, ki ne poznava nobenih zakonov konstruktivnega dela.

V Proletarian party so zastopani povečini inteligenčni privrženci komunističnega gibanja v Ameriki. Mnogo znanih oseb, ki so bile pred leti aktivne v Workers Party se nahaja sedaj v tej stranki, katera deluje na podlagi izobraževalnega dela v smislu razrednega boja. Pred par meseci je stranka povečala svoj list, "Proletarian News", kateri prima izključno podobljive članke in stvarne taktične razprave. V listu se ne napada socialistične stranke, vodijo pa se o njej ali o Drugi internacionali važne in stvarne potemike. Voditelji so dobro zavedajo, da Amerika ni Rusija in da je tukaj treba usmerjene razredni boj predvsem na podlagi izobraževalnega dela.

Cleveland, O. John Lokar ml. \$1 in Anton Jankovich 50c,

Listu v podporo

III. izkaz.

Girard, O. — Klub št. 222 J. S. Z. \$25; po \$1: Andrew Krivina, John Kosin, Anton Dezman, John Krašovec, John Plahtar in Matija Leskovec; po 50c: Louis Semich, John Urbancic, John Jakelj in Joseph Sikuta; po 25c John Vidigar, John Bogataj, George Dobrovic in John Kunselj, skupaj \$34.00 (poslal John Kosin).

Cleveland, O. John Lokar ml. \$1 in Anton Jankovich 50c,

skupaj \$1.50.

W. Aliquippa, Pa. George Smrekar \$1.00.

Chisholm, Minn. Frank Klun \$1.00.

Springfield, Ill. John Gorski \$1.00.

Greensboro, Pa. Mike Lipovec 50c.

Waukegan, Ill. Anna Mahlich 30c in Frances Zakovsek 25c, skupaj 55c.

Chicago, Ill. Matt Petek 25c.

Skupaj v tem izkazu \$39.80. Prejšnji izkaz \$173.47, skupaj \$212.27.

Opomba: v zadnjem izkazu pomotoma izpuščeno da sta Ivan in Josephine Jontez prispevala \$3 listu v podporo, namesto venca pok. s Mary Trebec.

Zabava na West Allisu

West Allis, Wis. — Klub št. 180 JSZ, priredi v soboto 20. februarja zvezcer v Kraljevi dvorani domača zabavo, na katero sta vabljeni vsi v tej in milwaukeeški naselbini.

Vstopnina za moške je 75c in za ženske 50c. Kakor je sodeliti po pripravah, bo to ena izmed najboljših zabav, kar smo jih imeli na West Allisu.

Ker smo ravno pred volitvami, bodo navzoči tudi naši sodrugi, ki kandidirajo v mestne urade. Na svidenje v soboto!

M. Musich.

Listnica uredništva

Vsem, ki se jih tiče. — Pošljite naznanila za priobčitev toliko pravočasno, da jih prejmemo vsaj do pondeljka zvezcer. Eni odpošljijo poročila in dopise šele v nedeljo ali pondeljek v oznako da naj jih priobčimo v tekoči številki, pošta jih sprejme v njihovem kraju recimo v pondeljek opoldne ali zvezcer, v naš urad pa dospo v torek popoldne ali v sredo, ko je "Proletar" že v tisku. Potem pa so zamere. Ponovno apeliramo, pošljite nujna naznanila tako, da jih sprejmemmo mi vsaj v pondeljek popoldne.

I. G., Johnstown. — Poslani list prejeli. Hvala.

J. U., Milwaukee. — Slike kandidatov začemo priobčevati s prihodnjo številko.

Morganov profit

Morganova bančna hiša je napravila s prodajanjem bondov tujih držav 11 milijonov čistega profita, kupci pa so v teh par letih izgubili na njih mnogo sto milijonov dolarjev.

Spartak.

Največja slovenska knjigarna

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA

CANKARJEVE IN DRUGE KNJIGE

Da zgubljajo komunisti posvad, na vseh straneh in da se njih lastno članstvo obrača od njih v vedno večjem številu, je pač razumljivo. Samo neizobražen fanatic more odobravati tak način boja.

Iz krogov Proletarian stranke (komunistična) se poroča,

da se ji je zadnje čase pridružilo veliko število bivših članov

Pišite po cenik

PROLETAREC

L. Pirčev "lokalni patriotizem"

Piše ANTON VIČIČ.

V "Prosveti" z dne 21. januarja sem čital v koloni Tone Podgoričana, da mi je Lojze Pirč posvetil cel uredniški članek, v katerem mi očita, da sem se izkazal nevhaležnega "metropoli".

Ker "Američka domovina" nima naročnikov izven Clevelandu, razen v par ohajskih naselbinah, mi je bilo težko dobiti dotično številko. Ali končno mi je vendarne prisla v roke, ker mi jo je poslal priatelj. Uredniški članek v nji ima naslov "Obiskovalcem naše naselbine". Priobčen je v izdaji z dne 18. jan. 1932, in se pričenja: "Metropolia slovenskih naselbin v Zed. državah—slovenski Cleveland, si šteje vedno v čast, kadar more sprejeti goste iz drugih naselbin..."

Nato na dolgo in široko hvali gostoljubnost metropole, njen napredki in take stvari. Clevelandski rojaki sami mi bodo priznali, da je gostoljubnost doma tudi v drugih naselbinah in da je udomačena v raznih oblikah med vsemi narodi. Med vsemi pa so frazarji udomačili slavospeve o raznih vrlinah, kakršnih nima noben drug narod. Louis Pirč pa poleg tega goji že več let "politiko", s katero uči, da so Slovenci v Clevelandu nekak "super"-Sloveni.

Pa je prišel v metropolo "zmoten obiskovalec, neki Anton Vičič"—in si drznil pisati kritično o naselbini, v kateri je bil le male časa, kakor mi očita Pirč, zraven tega pa je bi sploh ne smel kritizirati, niti ne pisati o nji drugače kot v pohvalnem mislu. Članek zaključuje s stavkom, da naj se zunanjji dopisovalci nikar ne vtikujejo v clevelandsko naselbino, kajti ako je v nji kaj narobe, bodo že Clevelandčane sami popravili.

Jaz dobro razumem, da me Louis Pirč, businessmaš in demokratski boss slovenske naselbine, ne bo poohvalil. Tudi to mi je jasno, da mu taki obiskovalci, kakor sem bil jaz, niso ljudi, ker mu mešajo politične strene. Tega se on boji, zato pa je udaril na strune "clevelandskoga lokalnega patriotizma", češ, med nami ni nič narobe, mož naj bi bil tu kot gost, ki bi pil in jedel ter nas hvalil, saj smo "metropola".

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošljejo zastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so šteete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

III. izkaz.

Poslali so:

Anton Vičič na agitaciji v Penni	95
Anton Jankovich, Cleveland, O.	40
Joseph Snay na agitaciji v Ohio in Penni	14
John Zornik, Detroit, Mich.	13½
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	12
Anton Per, Springfield, Ill.	8
Frank Nagode, Sheboygan, Wis.	7
Leonard Alper, Milwaukee, Wis.	7
Frank Stih, Sheboygan, Wis.	6
Louis Ambrozich, Milwaukee, Wis.	6
Joseph Radel, West Allis, Wis.	5
Frank Matkovich, West Allis, Wis.	4
Anton Zidanšek, na agitaciji v Penni	4
Frank Iversich, Virden, Ill.	4
Frank Gregorin, Little Falls, N. Y.	4
Frank Boltezar, Pueblo, Colo.	4
John Marolt, West Mineral, Kans.	4
Frank Starc, Sudbury, Ontario, Canada	3
Anton Tratnik, Diamondville, Wyo.	3
Peter Bukovec, Bon Air, Pa.	3
Frank Petava, Little Falls, N. Y.	2
John Plahtar, Niles, O.	2
K. Erznožnik Red Lodge, Mont.	2
Frank Zaitz, Chicago, Ill.	2
John Jereb, Rock Springs, Wyo.	2
John Terčelj, Strabane, Pa.	2
Frances Zakovček, No. Chicago, Ill.	2
Peter Chufar, Canton, O.	1½
John Jankovich, Barberton, O.	1
Leo Milostnik, Sheboygan, Wis.	1

Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 264 polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 21½.

Kaj čitate? Kaj mislite? Ce ne mislite samo, kdo misli za vas?

drugo pa njega ne bi smelo brigati!

Zase konstatiram, da naseljni nisem ne škodoval, niti jo blati. Hvalospevi, kakršni troši Louis Pirč in več ali manj drugi narodni veljaki, pa so glupost.

V dotičnem članku piše, da sem prišel v Cleveland kot zastopnik "Proletarca" toda namesto da bi vršil svojo dolžnost in pobiral naročnino..." sem prevohal vse temne kote in v javnosti pisal o Clevelandu, kot da bi tu živel vse svoje življene.

Nicesar krivičnega nisem pisal o "metropoli". Omenjal sem njene cerkve, njen novi božji hram sv. Vida, ki bo stal kakega četrtek milijona, boj radi krščanskega nauka v Slov. dvorani v Newburghu, pisal sem o Pirčevi-Grillovi demokratično-republikanski politiki in take stvari.

Ali je zato treba, da bi moral biti vse svoje žive dni v Clevelandu?

Mr. Pirč se smatra za časnika. Recimo, da bi ga upravljal njegovega dnevnika poslala pred par tedni na Kitajska, da poroča o japonskih vpadih in razmerah na daljnem vzhodu. Če bi mu Japonci in Kitajci očitali, da nima te pravice, ker ni ne Kitajec in ne Japonec, in da ni živel v tistih krajev vse svoje dni, bi se jim Louis Pirč pa poleg tega goji že več let "politiko", s katero uči, da so Slovenci v Clevelandu nekak "super"-Sloveni.

Ako bi Louis poslal poročevalca na bojišče premogarjev v Harlan, Kentucky, bi tam tudi rekli, da ne rabijo tuhj vidiljivev morda bi njegovega poročevalca izgnali, kot so storili z mnogimi drugimi.

V Clevelandu je več svobovalcev kot v Harlanu, zato poročevalcev ne izganjajo, pa četudi pridejo v Cleveland samo za en dan. Članek, ki ga mi je posvetila "Am. Domovina" je duševni produkt reakcionarja, ki se v bistvu nič ne razlikuje od reakcionarjev, kakršni preganjajo v Harlanu celo repertoarje meščanskih listov. V menu, da me "očni" med narodom, igra na najnižje instinkte v masi—češ, vi ste metropol, vi ste gostoljubni, na predni, delavnici in dobrin, in vsi vas hvalijo, le neki Vičič je prilezel sem in meče senco na naše krasne cerkve, na našo trgovino in vtaknil je svoj nepoklicani nos celo v posojila, ki jih daje naše domača organizacija...

Nikamor nisem vtaknil "svojega nosu", da se izrazim v Pirčevem jeziku. V Clevelandu

Japonska ni napovedala vojno Kitajski, ker ni hotela "tehnično", krátki mednarodni pravil ter pogodb, a včas temu je v vojni. Na sliki so kitajski vojaki v japonskem vojnem vjetnisti.

sem prišel kot socialist in deloval sem na agitaciji kot tak ter pisal poročila kot socialist — poštano in nepristransko, samo z delavskega stališča. Mislim, da je to zadost pošteno.

Če bi bil tudi Mr. Pirč toliko poštens, ki mu ne bilo treba napisati dotičnega članka.

Ako bi Louis poslal poročevalca na bojišče premogarjev v Harlan, Kentucky, bi tam tudi rekli, da ne rabijo tuhj vidiljivev morda bi njegovega poročevalca izgnali, kot so storili z mnogimi drugimi.

V Clevelandu je več svobovalcev kot v Harlanu, zato poročevalcev ne izganjajo, pa četudi pridejo v Cleveland samo za en dan. Članek, ki ga mi je posvetila "Am. Domovina" je duševni produkt reakcionarja, ki se v bistvu nič ne razlikuje od reakcionarjev, kakršni preganjajo v Harlanu celo repertoarje meščanskih listov. V menu, da me "očni" med narodom, igra na najnižje instinkte v masi—češ, vi ste metropol, vi ste gostoljubni, na predni, delavnici in dobrin, in vsi vas hvalijo, le neki Vičič je prilezel sem in meče senco na naše krasne cerkve, na našo trgovino in vtaknil je svoj nepoklicani nos celo v posojila, ki jih daje naše domača organizacija...

Rojaki in somišljeniki, na tem zborovanju ste videli, kako težke naloge ima naša stranka. Brez vas jih ne bi mogla vršiti, zato vas vabi, da postanete vredni člani ter aktívni pri njenem delu.

Klub št. 118 JSZ. je majhen v številu članstva, ima pa mnogo simpatičarjev, ki mu stoje ob strani in so pripravljeni pomagati pri započetem delu. To

Nedavno smo čitali članek, "Proletarec" je premajhen list. Vedeli smo že, pri zadnjem povečanju, ko se je spreminil aprila 1929 iz revije v časopis, da pride spet kmalu v zagate s prostorom. Ta spremembu je koristila ne samo lista, nego tudi našemu gibanju v splošnem. Večji list je pričaščal več agitatorskega in družinskega gradiva in postal je radi časopisnega formata tudi veliko bolj propagistično pričaščen list.

V teknu leta, od kar potujem po naselbinah v Illinoisu, Wisconsinu, Ohiu in Penni, sem izdobljenih izkušenj mnogo razmišljal, kako bi se moglo dati našemu glasilu čim trdnejšo podlogo in se mu dalo še boljše pogoje za razširjenje. Jasno je vsakemu članu JSZ., da čim več naročnikov in čitalcev bo imel "Proletarec", toliko močnejši in aktivnejši bo JSZ. in toliko več bomo lahko storili za socialistično stranko. Razen "Prosvečen" so drugi listi vsi oportunistični, na katere se delavci ne morejo zanesiti tudi če katerih listov zagotavljajo, da mu je edino za delavce koristiti. V resnicu mu je le za privatni biznis in za kupčevanje z demokratično-republikansko politiko. V interesu delavstva bi moral biti "Proletarec" bolj razširjen kot katerikoli drugi list, in delegaciji na bodočem zboru priporočam, da razpravljajo o agitaciji za "Proletareca" s tega stališča.

Le dovolj razširjen "Proletarec" bo v stanju doseči v letošnji kampanji agitacijske uspehe, ki so socialistični stranki in delavske skupnosti v obči POTREBNI.

Mnoge organizacije oglašajo v slovenskih listih svoje prireditve z dopisi, a le malokatera nakloni listu povračilo tudi plačan oglas. Ene imajo navado, da pošiljajo oglaševalne dopise v razne liste, plačan oglas pa le enemu listu, kateri ima pač slučajno v odboru največ zaslonje.

Dasi imajo različna društva zdaj pač težke neprilike s praznoto v svojih blagajnah, je treba vendar upoštevati, da jim prireditve donašajo povečini prebitek, od katerega bi bilo nič več kot prav, ako bi ga mal del porabil za odškodnino listom, v katerih oglasajo.

"Proletarec" je na uslužbo vsaki napredni organizaciji v priobčjanju oglaševalnih dopisov, pričakujemo pa od njih od časa do časa tudi oglas. Vsak palec prostora v oglasu v širini ene kolone stane 50c.

Ali veste, da v uradu že delamo na pripravah za prihodnjo pravomajsko številko, ki bo ob enem prva kampanjska izdaja v tem letu? Potrebovali pa bomo vašega sodelovanja pri nabiranju oglasov ter naročil.

jem mnenju zelo resno. Moral bi postati dnevnik. Uverjen sem, da bi ga čitatelji sprejeli kot dnevnik z odprtimi rokami. Morda bo kdo misli, da sem začel na starost fanatizirati, a meni se zdi, da je ta ideja izvedljiva.

V omenjenem članku je rečeno, da v listu zdaj primakuje prostora in dani sta dve alternativi: dve strani več na teden, ali pa raba manjših črk. Oboje bi povisalo stroške.

Za rabo manjših črk se ne ogrevam. Pravzaprav sem proti in enako po mojem mnenju tudi večina čitateljev, ker so večji črk navajeni. Te so čitljive tudi za one, katerim so oči že oslabele, in takih je danes med Slovenci v Ameriki večina.

Niti nisem naklonjen ideji, da se bi dalo "Proletarcu" še dve strani. List bi postal potem preobsežen in ljudje bi ga pretele ter čitali v vsaki številki le kar bi jim momentalno najbolj ugajalo. Za takojšnjo rešitev problema pa bi bilo priporočljivo izdati "Proletarca" dvakrat na teden in če ga hčemo povečati, naj bi imela vsaka številka 6 strani, torej bi bil od sedanjega povečan za 4 strani na teden. Dvakratno izdanje edensko bi tudi boljši služilo priobčjanju naznanih v oglašanju naših priedevel.

Na zborovanju smo imeli tudi soščujočo Jane Fradel, ki je nam v jednatem nagovoru tolmačila vzroke sedanje depresije, med katerimi eden glavnih je "ignoranca". Dokler ne bo premagana ta, tudi depresija ostane med naini. Sodružica Fradel je vodila zapisnik tega zborovanja in kot razumem, bo poslan v objavo "Proletarca".

Organizator Thompson iz Pittsburgha je pridobil klub št. 118 precej novih članov, nekaj pa jih je obljudilo pristopiti na moje povabilo.

Frank Samsa, tajnik.

Razprava o našem glasilu in drugem

Nedavno smo čitali članek, "Proletarec" je premajhen list. Vedeli smo že, pri zadnjem povečanju, ko se je precej povečan, kar do kazujejo angleški dopisi. V razmerah kot so, je torej potrebno, da ostane "Proletarec" pretežno slovenski list, ko pa se razmre spremene, postane tudi naše glasilo angleški list, če bodo zahtevale potrebe.

Vprašani smo, da povemo mnenje o ilustracijah. Te vzamejo precej prostora, včasih celo stran. Zaradi mene slik ne bi bilo nič treba v listu in enako misli marsikak drugi čitalci. Potrebno pa se je seveda ozirati na ljudstvo. Ilustracije so eno sredstvo, da se jim list pričuti.

Priobčevanje povesti je v interesu lista neobčudno potrebno. Dober roman drži pozornost velikega števila čitalcev in to pozornost je potem vzbud; da prečitajo v listu tudi marsik drugega, kar bi drugače prezrli. Mnenja o povestih so seveda različna. Eni hočejo, da bi priobčevali le klasična literatura dela, ne pa kako popularno stvar, kakršno definirajo za "šund". Nisem za šund, pač pa za povesti, ki so privlačne za priprosto ljudstvo.

Priobčevanje povesti je v interesu lista neobčudno potrebno. Dober roman drži pozornost velikega števila čitalcev in to pozornost je potem vzbud;

da prečitajo v listu tudi marsik drugega, kar bi drugače prezrli. Mnenja o povestih so seveda različna. Eni hočejo,

da bi priobčevali le klasična literatura dela, ne pa kako popularno stvar, kakršno definirajo za "šund". Nisem za

šund, pač pa za povesti, ki so privlačne za priprosto ljudstvo.

Naša posobnost je izvojvara na sodošču, da se obravnava proti

pa čeprav jim kdo pravi, da so

ostalim obožencem prenese iz Mt. Sterlinga na sodišče v Harlan. Ta odlok je zasluga General Defense odbora. Omenjeni list, katerega kontrolira I. W. W., dolži komuniste tudi provokatorski dejanji in nagaša, da delajo delavstvo v Kentuckyju posebno v času te obravnave edino le škodo.

Radio predavanje o stavbinskih in pos. društvih

Chicago, Ill. — Building and Loan Reserve Exchange v Illinoisu je aranžirala več radio predavanj na postaji WCFL (970 kilocycles), s katerimi se ljudstvu predvaja koristi, katerih se mu nudijo, ako vlagava svoje prihranke v stavbinska in posojilna društva. Prihodnji, ki bo ob enem glavnem

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaaja vsak četrtek.
Indija Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, III.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.—
Inosemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpoznejše do pondeljka popoldne za pribljevanje v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor Frank Zalta
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3286 W. 26th St., Chicago, Ill.
Telephone: Rockwell 2884.

546

"Zadnji stadij depresije"

Zdaj smo v "zadnjem stadiju depresije". Tako pravi Wade G. Murrah, eden ravnateljev First National Banke v Atlanti, Ga. Pred njim so bili drugi lansko pomlad, pa lansko poletje in lansko jesen, ki so tudi trdili, da je depresija v zadnjih zdihljajih. In že pred lanskim so nam to pripovedovali. Nihče njih pa še ni pojasnil, kdaj smo bili v prvem, kdaj v drugem in kdaj v "tretjem" stadiju.

Nam bi bilo ljubo, če bi se razmere obrnile na boljše. Imamo pa dvome. Izgleda, da je depresija res v "zadnjem" stadiju—to je, da postaja vse bolj občutna za ljudstvo, dasi tolmačenje bankirja v Atlanti nima tega smisla.

Tudi kak delavec, ki je preveč pod vplivom "finančnih" in "ekonomskih" veščakov, verjamemo, da smo zdaj res že pripelzali na vrh panike, onokraj pa že sveti solnce prihajajočega blagostanja. To je umevno, kajti reveži ... ajo se posebne vzrok želeti izhod iz krize. Zivljenje v nji je pač umorno in od sile mučno.

Treba pa se je spriajazniti z resnico, da se "blagostanje" v tem sistemu več ne povrne. Nakupna moč ljudstva v vseh kapitalističnih državah je zlomljena. Izpolnjevanja tehničnih lahko producira z malim številom delavcev nekaj mesecih dovolj blaga za potrebe skoraj celo leta, in v takem položaju bo brezpostrošnost za milijone delavcev trajna.

Ako nočemo ozdraviti ekonomske razmere, bo treba storiti nekaj več, kot pa upati, da je depeesi, a v "zadnjem" stadiju.

Kaj je patriotizem?

Tudi organizirani železničarji so pristali v znižanje plač. Konferenca med njimi in zastopniki železniških družb se je vrnila v Chicago več dni. Ko so voditelji železničarjev naznani, da predlagano znižanje sprejmejo, jim je dejal predsednik B. and O. železnic v svojem nagovoru med drugim: "Gentlemen, zasluži ste, da vam čestitamo na vaši preudarnosti, potrežljivosti, državniški sposobnosti in NESEBICNEM PATRIOTIZMU, ki ste ga manifestirali v teh napornih pogajanjih..."

Kadarkoli delavci sprejmejo znižanje plač, s tem "pogumen patriotičen" čin. Ako pa stavkajo, visi nad njimi zakon "kriminalnega sindikalizma", ki jim vtišne pečat velenju. Tako je ameriški kapitalizem ne le okupiral vse produktivne vire, prirodne zasluge in bogastva sploh, nego je vzel v zakup tudi tolmačenje lojalnosti in patriotizma. Delavci, ki glasujejo za graftarje v demokratičnih republikanskih strankah, so "lojalni" in "patrioteni". Oni, ki oddajo svoje glasove poslancam na socialističnem tiketu, so pa "neameriški" Amerikanci in "nevarni ameriškim institucijam"—torej zelo "nepatriotični".

Nezasluženi slavospevi

O pokojnem Juliusu Rosenwaldu pripovedujejo, da je ob neki priliki zavrnil vse one, ki so na banketu slavili njegove vrline in zasluge. "Kar sem dosegel v podjetju in drugače, je največ zasluga onih, ki delo faktično izvršujejo," je dejal.

Ugodna naključja so pripomogla, da je Julius Rosenwald nagloma obogatel in postal vodilni delničar ogromne trgovine, katere specializira s posiljanjem naročil odjemalcem po pošti. Toda podjetje so gradili drugi geniji in pa delavci, katerih imena javnosti ne bodo nikdar znana. Julius Rosenwald pa je napravil ime in sloves z milijoni, ki jih je izprešal iz truda, razuma in srag svojih mezdnih sužnjev, kar je on dobro razumel, zato je neupravičene slavospeve odklanjal.

Se vam ne zdi čudno?

Ali se je vam že kdaj čudno zdelo, kako to, da je policija vedno pripravljena porabiti svojo silo proti delavcem, posebno če so na stavki, ali če demonstrirajo v svoji bedi za večjo porcio čorbe, medtem ko bogataških sil ne nikoli ne nadleguje?

POLICIJSKO REŠEVANJE SOCIALNIH PROBLEMOV

Naloga policije je obdržati "red in mir za vsako ceno". Če gladni demonstrirajo, policija ve, kaj ji je storiti. Njena naloga ni iskatи živil, stanovanj in oblike za nepre-skrbljene, pač pa braniti "red in mir". Če je treba zato krogelj, jih ima dovolj na razpolago. Istopak plinskih bomb. Na sliki je takozvana "komunistična" demonstracija brezposelnih delavcev v McKeesportu, Pa., katero je policija razgnala s strupenim plinom, "najglasnejše razgrajače" pa je arretirala.

MLADINA V JUGOSLAVIJI V BOJU PROTIV REŽIMA IN ZA PREOSNOVO DRŽAVE

Organizirana akcija akademikov vseh treh univerz.—Proglas proti tiraniji

Zagreb, 28. januarja 1932.

Akademika mladina Jugoslavije demonstrira po vseh mestih proti sedanji vladni, proti diktaturi, proti terorju in zahteva svobodo. Zadnji meseci našega političnega življenja z vsem svojim nasiljem, ki so ga odvisni državljanji morali z volitvami celo odobriti, stopnjujejo odpornikov akademikov v vedno glasnejši proteste. V Beogradu so demonstracije skoraj vsak dan, prišlo je že do pogostih spopadov med njimi in policijo, padle so tudi žrtve, izvršenih je bilo nekaj atentatov in ko je kralj govoril svoj prestolni govor in je bil pozneje ta govor tiskan in nalepljen po zidovih, je beograjska akademika mladina na balkunu univerze sežgal cele kupe teh prestolnih govorov ter se pod pritiskom policije umaknila v Studentski dom, ki ga je policija obkolila in zastražila v namenu, da študente izstrada in potem polovi ter skazuje. Pri teh demonstracijah je bilo aretiranih več sto dijakov in meščanov, katerih večino so policisti potem, ko so jim moralic klicati "Živijo Živkovi!", spet izpustili, druge pa pridržali.

Prav tako je prišlo do pogostih demonstracij v Zagrebu in Ljubljani. Akademika mladina vseh treh univerz se je organizirala, opozicijska mladina ima svoje odbore, izdaja letak in prireja demonstracije.

Včeraj 27. jan. je bil pravoslavni praznik srbskega svetnika sv. Save. Na ta dan proslavljajo sv. Savo vsi šolski zavodi v državi in tudi univerze. Za ta dan in za to priložnost se je dogovorila akademika mladina vseh naših univerz, da prirede demonstracije. Policija v Zagrebu in Beogradu se je tega nadajala in zato na beograjski univerzi sploh ni bilo proslave, v Zagrebu pa se je vrnila izven univerze, na privatnem stanovanju in so bili nanjo povabljeni le zastopniki oblasti in zastopniki režimskih organizacij. Močni policijski kordoni so preprečili v Zagrebu vsak dotok akademikov na univerzo ter s tem preprečili nameravane demonstracije.

V Ljubljani pa se je proslavil sv. Save. Na univerzi izvrnila, nje pa je takoj sledilo protestno zborovanje akademikov. V univerzitetni slavnostni dvorani se je zbral profesorski zbor, prišli so povabljeni zastopniki oblasti, bana, generala, škofa itd. in prišel je ves konzularni zbor ljubljanski. Poleg teh povabljencev je prišlo še mnogo občinstva in akademikov. Ko je se začul klic z

ki in internirani narodni voditelji;

3) Da se sestavi vlada poslenih ljudi, ki bo izvrišila svobodno volitev za ustavotvorno skupščino;

4) Da ustavotvorna skupščina izvede federativno uredivo državo.

Narodni pokret, ki ga za enkrat vodijo akademiki, se bo boril za te zahteve brez kompromisa in tako, da ne bodo padale žrtve samo iz teh vrst, kakor se je to dogajalo do sedaj.

Pozivamo vas narod, naj z nami sprejme to borbo, ker brez nje ne bo zmage, brez zmage ne svobode in brez svobode ni življenja!"

To je proglašo oponizionalne jugoslovanske akademske mladine. Vse pošteno naše liste v Ameriki prosimo, da spomenimo objavijo in s tem podpro. naš boi.

Pavao Papić.

Suhu vreme in suhi časi

Walsen, Colo. — Zimo imamo letos jako viharino in suho; pa tudi razmere so suhe in viharne za delavce. Hooverjeva blagostanja smo deležni v polni meri.

Z delom je dozdaj še nekako šlo. Zasluzek je majhen, a mislimo si, "bolje nekaj kot nič". Več rovov so kompanije za nedoločen čas že zaprle, v drugih pa zmanjšujejo število zaposlenih delavcev. Srečnim se štejejo, ki še imajo delo.

V družbenem oziru se pri nas ne dogaja nič posebnega. Društva priejajo tu in tam zavade, da je vse gremo. Tudi bolezni so letos jako razširjeni. Vzrok je dosti.

Nekateri se veseli vojne z Japonsko. Drugi modrijujo, da bo v letosnjem kampanji oster boj med demokratimi in republikanci. Grenki udarci, ki padajo po nas s pomočjo kapitalističnih strank, ljudstva še ne bodo izučili. Pripravlja se, da bo spet slepo sledilo plačani kapitalistični propagandi in se temelj na službe republikanskih demokratskih graftarjev ter tudi na kakega progressiva. Za nagrado pa nam preskrbe brezposelnost, majhne plače, težke krize in vojne. Dasi smo v dobi največjega izobilja, smo zaradi nevednosti ljudstev tudi v največjem pomankanju.

Trotje kontrolirajo bogastva, masa na dnu pa strada in se brani spregledati. Vsakovrstni hlapci teh legalnih banditov skrbe, da se ljudstvo grize med seboj in hira v svoji neslogi.

Z veseljem čitam dopise v Proletarju in Prosveti o aktivnostih klubov JSZ. ter drugih naprednih organizacij, katere pomagajo v boju za zgraditev novega ekonomskega reda. Poleg drugih mi ugajajo Spartakovci dopisi, ki so čitateljem v dober pouk. Preprosto tolmačenje svetovnih in drugih dogodkov je za nas dobra šola. Škoda le, ker ljudstvo tako nerado sledi pravim učiteljem in borcem človeških pravic.

Mary L. Tomić.

Socialistično ženstvo v Bolgariji

Bulgarija je edina dežela na Balkanu, ki ima ne le precej socialistično stranko, nego tudi socialistično gibanje med ženstvom. Ženske so organizirane v posebni socialistični ženski zvezi. Njih glaso se imenuje "Nezadovoljna". Koncem prošloga leta so obdržavale svoj zbor v Sofiji, ki je trajal dva dni.

Socialistična kampanja v Nebraska

Zakon države Nebraske določa, da ne more iti na glasovanje noben predsedniški kandidat, ako ni nominiran na javnem shodu oziroma konvenciji, na kateri mora peticijo zanj podpisati najmanj 750 oseb, ki imajo volilno pravico. Socialistična stranka je s kampanjo v Nebraski že pričela, da se dovolj pripravi za nominacijsko konvencijo.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Predsednik naznani, da je sodišče sklenilo brzjavno povabiti pričo Breskvarja, katero je zahteval zagovornik; povabilo drugih prič pa je zavrglo.

Začno se zasiščevati prič:

Priča Ludovik Sadnik se pokliče in predsednik jo pouči.

Zagovornik predlaga, da ta priča ne prispe, državni pravnik pa, da prispeže.

Sodišče sklene v smislu državnega pravnika.

Priča Sadnik je bil član izobraževalnega delavskega društva od 1880 do januarja 1884, ko so ga izključili. Uzroka, zakaj se je to zgodilo, ni zvedel, proglašili so ga ščuvalec in obrekovalca. V društvu so bili sami radikalni časniki, ki je on ustupil, zahteval, da se naroči zmeri listi. Društvo jih pa ni hotelo naročiti, češ, da jih podpira vlada. Priča se izjavlja o programu zmerne in radikalne delavske stranke. Prvi štirje zatoženci so bili vsi za radikalni program. Priča pripada narodno-slovenski stranki, pa zaradi tega da niso izključili iz društva.

Zatoženci so imeli velik učin v društvu. Šturm je rekel: "Dunajčani se bodo organizirali in, kar ti store, to moramo tudi Ljubljaničani", kaj je s tem mislil povedati, priča ne ve. Tuma je rekel, ko je bil Hlubek umorjen, da je prav, kar radikalni listi o tem pisejo. Blizu tako se je izjavil tudi Zeleznikar.

Predsednik opominja pričo, na njene izjave v predpreiskavi, ki so bile popolnje in točnejše kakor sedanja. O raznih obtežjučih izjavah zatožencev Zeleznikarja, Šturma in Tume, katere je on povedal v predpreiskavi, pravi, da so bile izrečene v razburjenosti, morda samo zato, da so ga prisili molčati. Agitatorji v društvu morda sami niso vedeli, kaj je anarhistična ideja.

Pričo so insultirali zaradi izpovedi pri preiskavi. Na vprašanje predsednikovo, se je bil odgovarjal, da je zatožec Zagovornik, da ne, da ga je zatožec Džu nazival izdajico, se še dobro spominja.

Zagovornik ga vpraša, kako se ločijo delavske stranke in njih časnikarstvo. Priča odgovori, da v radikalno (anarhistično) in socijaldemokratično (zmerno). Na vprašanje, zakaj se smatra Penkertovo "Zukunft" za anarhistično, pravi, da list sam bi ne bil anarhističen, a je bil v rokah anarhistov. Zatoženci so bili le za dovoljene radikalne liste. Prodaje zmernih listov on ni oskrboval, pa jih je vedno več izvodov imel.

Na vprašanje državnega pravnika zanikanova priča, da bi bil kdaj pisal članke za zmerne liste.

Zatoženec Železnikar pravi, da priča ne govori resnice, temveč da je na nekem shodu se celo izjavila: Delavci, osnovali bomo novo državo, na kar mu je vladni komisar odtegnil besedo.

Sadnik razjasni ta svoj izrek.

Zatoženec Tuma tudi pravi da ni res, kar govori priča, zlasti on ni nikdar odobraval Hlubkovega umora.

Zatoženec Šturm pravi tudi, da priča ne govori resnice. Kriegl pa trdi, da je Sadnik njegov osebni sovražnik, zato so njega izvede vse laž, ravno tako tudi Džu.

Državni pravnik vpraša, kateremu društu sedaj pripada priča. Ta pa odgovori, da nobenemu.

Na vprašanje državnega pravnika, kaj je iz radikalne stranke izčimila anarhistična odgovori priča, da tedaj, ko je Peutert prisel v Avstrijo

IV. VUK:

SKOZI OKNO VLAKA

(Mimobežni vtisi in epizode z mojega potovanja.)

(Nadaljevanje.)

Velik pajčolan s krasnimi zgodovinskimi slikami in še lepšimi prizori, rojenimi v bajni ljudski domišljiji in v sveti legendi ohranjenimi, je razgrjen in se razprostira od vznova ob morju pa gori do zravnega vrha okoli enega brežuljka, ki se zove Trsat in se dviga za našim Sušakom in za italijansko Reko tik ob mejni Redini v ozadju od kraških velikanov obdan proti svobodnemu sinjemu nebu. Cela stoletja srednjeevropske primorsko-hrvatske zgodovine so vklesana v trdo, nerazrušeno hrepenenje, ki ga pokriva kamenita cesta, vodeča tja gori, v razvaline gradu, ki je nekdaj tu vladal nad okolicom, pa tudi v zidovje znamenite romarske cerkve, ki jo tisoči in tisoči pobožnikov pa tudi brezverci posečajo leto za leto.

Zgodovina, ki ne pozna nobene fantastične domišljije in zapisuje samo gola dejstva, pravi, da je stala na tem dominantnem griču že v rimski dobi utrdbi z imenom Tersatica, pa seveda tudi že prej, preden je grabežljiva roka starih Rimjanov segla do teh krajev. Čudne bojevitosti, podjetnosti pa tudi iznajdljivosti so moralni biti oni stari Slovani, ki so — po naukah oficijelne zgodovine — prišli semkaj iz suhih step v centralni Rusiji, si takoj po svojem prihodu stesali močne brode, posakali v nje, z njimi hitro obvladali morje in takoj postali strah in trepet mogočni in tehnično na višku tedenjega brodarstva stoeči benečanski republiki. L. 1288. pa Vinodolski zakon že našteta Frankopane, kneze na bližnjem otoku Krku, kot vlasteline celega Trsata in to njihovo vlastelinstvo na Trsatu je trajalo do leta 1529. Na vse to nas spominja samo lepi Krk Krste Frankopana, ki snažen in solčen leži pred romarsko cerkvijo v ulici Petra Zrinjskega, skozi katero se dospe mimo mlajše cerkev sv. Jurija v razvaline nekdaj tako sijajnega in razkošnega Frankopanskega dvorca. Tam, kjer so iz nedostopnega sokolovega gnezda nekdaj gledali na Reko, je obzidje, še dokaj dobro ohraneno, dviga se nad skalnatimi pečinami in prepade, preko katerih ni mogla nikoli človeška nogata. Tudi dva močna stolpa, masivna, okrogla in visoka, še stojita in stražita noč in dan, to kar je od nekdanjih trsatskih junakov, Frankopanov in Zrinjskih ostalo še do današnjega dne.

Ljudsko izročilo in pobožna legenda razovedata vsaj, kar se tiče romarske ceste na Trsatu mnogo več gibnosti in duha in mnogo žive fantazije. Hiš Marije so iz Nazareta angeli prinesli na Trsat. Odtod jo postavili v italijansko Ankono in končno v francosko Livo. Vse to se je zgodilo i. morju."

SE DOBE V KNJIGARNI PROLETARCA.

1.) Koledar Cankarjeve družbe za l. 1932.

2.) Zver se je prebudila.

Povest. Spisal Liam O'Flaherty.

3.) Po solnčni Španiji.

Spisal Martin Anderson Nexo.

4.) Orači.

Povest. Spisal Angelo Cerkvenik.

VSE ŠTIRI KNJIGE

ZA 1.12.

Naročila pošljite "Proletarcu".

(Nadaljevanje.)

Velik pajčolan s krasnimi zgodovinskimi slikami in še lepšimi prizori, rojenimi v bajni ljudski domišljiji in v sveti legendi ohranjenimi, je razgrjen in se razprostira od vznova ob morju pa gori do zravnega vrha okoli enega brežuljka, ki se zove Trsat in se dviga za našim Sušakom in za italijansko Reko tik ob mejni Redini v ozadju od kraških velikanov obdan proti svobodnemu sinjemu nebu. Cela stoletja srednjeevropske primorsko-hrvatske zgodovine so vklesana v trdo, nerazrušeno hrepenenje, ki ga pokriva kamenita cesta, vodeča tja gori, v razvaline gradu, ki je nekdaj tu vladal nad okolicom, pa tudi v zidovje znamenite romarske cerkve, ki jo tisoči in tisoči pobožnikov pa tudi brezverci posečajo leto za leto.

Zdravko je pokimal, nato pa rekel:

"Človek je, ki je razmesaril velikana. Ko se bomo peljali po hrvaškem Krasu, ne boste videli polomljenih reber in kosti. Krasne gozdove boste videli, visoke smreke in bore."

Gospa Marija se je naslonila ob okno in rekla.

"Kako je človek razmesaril velikana?"

Zdravko je čutil v njenem glasu posmeh. Pogledal je gospo Marijo v njene žive oči in rekel:

"Človek je vsemogočen. Ce vi tege ne verjamete, niste človek. Le poglejte ta Kras. Kamenje, kamenje, kamenje. Tuštam se bori grmiček in smreke zagrizuje s koreninami v razpoke, iskajoči hrane. Rdeča zemlja v majhnji dolinici je zagrjena s kamenjem. Človek, si jo je ogradil in to potem, ko je pustil, da so mu hudo urniki odplavili bogato zemljo v doline, v morje."

"Kako je to?" je vprašala gospa Marija.

"Nekaj so benečani svojčas zakrivali, nekaj domaćini. Benečani so sekali bogate gozdove na Krasu in zidali s kraškimi hrastimi svoje Benetke. Domaćini pa so k temu lahko zanimali, ki smo jih videli, gospoški na zunanjosti, v notranjosti pa polni uboštva. Naša Dolenjska pa ščitili gozdove in zato je hrvaški Kras bogat in lep."

"Posekane gozdove je potem burja, naliivi in takodalje bičalo in razmivalo," je dodal Matvej.

"Pa vode tudi ni na Krasu," je vprašala gospa Marija.

"Kje se naj ustavi voda na kamenu," je odvrnil Zdravko.

"Le poglejte, kamen je apnenec in ne drži vode. Apnenec prepriča vodo in tako noben dež ne zaleže. Voda se izgublja v globine in se zbira v tisočletja klesanih votlinah in odtekata pod gorami ali pa celo v morju."

V Ljubljani pa se je kadila megla, ko se je ustavil vlak. Vendar nič zato. Tudi ti pozdravljeni v svojem pajčolam...

(Konec.)

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ZAGAR,

lastnik.

1724 S Sheridan Rd.,

No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgov-

nak kruh iz naše pekarne.

Phone Lawndale 4872

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG.

4002 W. 26th Street

Chicago

Uradne ure od 1. do 6 pop.

izvzemši nedelje.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO

DELAVČEVE DIVIDENDE

Na sliki je parnik Bidwell, ki je prevažal gasolin. V Chesterju, Pa., je eksplodiral, in požar, ki je sledil, ga je popolnoma uničil. Sedemnajst delavcev je zgorelo v njemu in nad dvajset je bilo nevarno občlanih.

TUNGSTEN CARBIDE TOOLS IN NJEGOV POMEN

Piše Spartak.

Novo rezilno jeklo, ki pomeni silen preobrat v strojni industriji.

Tungsten Carbide Tools — koliko delavcev se danes zaveda pomena tega magičnega jekla, ki bo povzročilo temeljito reorganizacijo s trojne industrije.

In pa rezilnega jekla, ki so ga začeli v strojni industriji uvajati pred kakim 20. leti, znano pod imenom High Speed Steel?

Oni, ki so okrog leta 1910 delali pri Pawling & Harnishfeger Co. v Milwaukee, se morata že spominjajo, ko je nekega dne prišel delovodja, položil na mizo v olinjat papir zavite svede in rekel:

"To je novo orodje, katerega bomo v bodoči rabili; starega oddajte v skladisče." Nato je premenil orodje za hitrost stroja, ki se je zavrtil z divjo brzino, nato pa ročaje za pritisk in novi sveder je zarezal v trdo, vlijito jeklo, s potrojeno silo, kakor bi rezal les.

Kmalu pa tem so uveli preimski sistem. Za vsak komad so namreč določili, da vzame za izgotovitev toliko in toliko časa.

Ako je bil komad izgotovljen, recimo dvajset minut pred določenim časom, je dobil delavec deset minut plačnih, deset minut pa je šlo v dobro družbi. V nekaj dneh, ko

sem se privadol novemu načinu dela, sem zaslužil namesto \$2.25, \$2.75 — tako se je takrat dvignilo proizvodnjo, obenem pa so znižali delovni čas od 10 na 8 ur.

Ko se je razvila vojna prospireta, so pričele tovarne obravljati noč in dan. Pritisnik na delavstvo je postal silniji.

Do tega časa je bilo uvedeno delo od komada ali pa premimum work že skoro v vseh strojnih industrijah.

Tovarne so dobiti velika vojna naročila in delavce se je prigajalo na vso moč. V tem času so uveli novo rezilno orodje, ki je prekašalo High Speed Steel; to orodje je bilo znano pod imenom Stelite Steel in je bilo v rabi do zadnjega časa in je povečani še danes.

To rezilno jeklo je bilo še trše od prejšnjega, da se je proizvodnja lahko znatno zvišala v vseh strojnih tovarnah, ki

tovarne, jeklo, kakor znano, glavno industrijo te dežele. Vsa ta

leta, odkar se je uvelio High Speed Steel se je načine proizvodnje tudi v strojni industriji stalno izboljševalo. Ford je uvedel "chain" sistem, druge družbe pa so mu sledile.

Potom Taylor sistema se je s pomočjo posebnih večakov natančno preštiralo kretanje vsakega delavca, načine postavljanja

delna na stroje in načine odlaganja. Neprestano se je to izboljševalo, kakor tudi načine pritrjevanja komadov na stroj, uporabo orodja, izboljšanje tega orodja, kakor sploh vsak gibljaj delavca. S temi pripomočki in novimi stroji se je dvignilo proizvodnjo v teku teh let za 200 do 500 odstotkov in tudi več.

Industrijskim kraljem tudi to je, obdelat bi toliko dolžino

ni se zadostovalo. Po svetovni vojni se je razvil še ljutješi boj za svetovni trg; tekma med kapitalističnimi industrijskimi državami je postajala od dne do dne silnja: vsaka družba izrezal 375 čevljev dotične plošče, s tem, da je postavila na trg svoje izdelke za nižjo ceno. Posledica tega je bila, da se je na vseh straneh skušati znižati plače in zvišati proizvodnjo. Ker so tekmovali na svetovnem trgu tudi dežele s posebno nizko plačanimi delavci, kot npr. Italija, Japonska in deloma tudi nekatere male države, je postajal boj še ostrejši, toda zmagovalec je ostala vedno tista država, ki je imela na razpolago največja bogastva in s tem sredstva za najbolj dovršeno izboljšanje svojega proizvodnjskega sistema — v tem oziru so tekmovali med seboj predvsem Amerika, Anglija in Nemčija, toda Amerika je nadkrijevala in še nadkriljevale vse druge. Boj se vrši tudi sedaj z vso silo. Amerika še vedno zavzema prvo mesto in ga bo tudi še za bodoča leta, kakor se bo razvidelo iz naslednjih vrst.

Ze za časa svetovne vojne je pokojni Steinmetz kot vodilni inženir General Electric kompanije proučaval izdelovanje tršega rezilnega jekla. V kolikor je uspel strokovni časopisi storitve industrije ne povedo, rih. Prične se ob 10. dopolnilu dne. Po konferenci bo prosti delovni čas od 10 na 8 ur. Electric Co. postavila na trg to novo jeklo, ki je sedaj znano pod imenom Tungsten-Carbide Steel.

Nestrokovnjakom je dosedaj še pač prav malo znano, kolikor je s tem pomemben. Otroci brez spremstva staršev jeklo za strojno industrijo. Uvažajo ga povsod, to je po vseh konferencah.

Na pragu smo devetega rednega zborja JSZ. in konvencije soci. stranke ter volilne kampanje. Važno leto, v katerem delavci lahko veliko store za svoj razred.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

da uporabi in pomenu tega rednega zora, da se bo vršilo v nedeljo 17. aprila v Blaine v svrhu posvetovanja za obdržavanje prihodnjega zborovanja vzhodnoohijske konference JSZ.

Dogovorili smo se, da se bo v zboru na to zaboravo v prid konference bo samo 25c za moške in 15c za ženske.

Otroci brez spremstva staršev plačajo 10c vstopnine. Zabavljajo bo v istih prostorih kot konferenca.

Na prahu smo devetega rednega zborja JSZ. in konvencije soci. stranke ter volilne kampanje. Važno leto, v katerem delavci lahko veliko store za svoj razred.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

da uporabi in pomenu tega rednega zora, da se bo vršilo v nedeljo 17. aprila v Blaine v svrhu posvetovanja za obdržavanje prihodnjega zborovanja vzhodnoohijske konference JSZ.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

da uporabi in pomenu tega rednega zora, da se bo vršilo v nedeljo 17. aprila v Blaine v svrhu posvetovanja za obdržavanje prihodnjega zborovanja vzhodnoohijske konference JSZ.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

da uporabi in pomenu tega rednega zora, da se bo vršilo v nedeljo 17. aprila v Blaine v svrhu posvetovanja za obdržavanje prihodnjega zborovanja vzhodnoohijske konference JSZ.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

da uporabi in pomenu tega rednega zora, da se bo vršilo v nedeljo 17. aprila v Blaine v svrhu posvetovanja za obdržavanje prihodnjega zborovanja vzhodnoohijske konference JSZ.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

da uporabi in pomenu tega rednega zora, da se bo vršilo v nedeljo 17. aprila v Blaine v svrhu posvetovanja za obdržavanje prihodnjega zborovanja vzhodnoohijske konference JSZ.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

da uporabi in pomenu tega rednega zora, da se bo vršilo v nedeljo 17. aprila v Blaine v svrhu posvetovanja za obdržavanje prihodnjega zborovanja vzhodnoohijske konference JSZ.

V "Proletarcu" čitamo apele da naj vsi klubovi izvolijo delegata, da prodira spoznavanje gate za deveti redni zbor JSF.

O ZADNJI PREMOGARSKI STAVKI

Nace Žlembberger.

Namenil sem se povedati svoje misli z ozirom na prošlo stavljanje premogarjev, katero je vodila National Miners Union. Jaz mogli prispevati "milijone" za vsako stavko, ki jo v tej ali ko, enako drugi socialisti v oni deželi vodijo komunisti. Ohiu in Pennsylvaniji. Socialisti so organizirali pomožne akcije. Socialistični listi so nam naklonili moralno pomoč. "Prosveta" in "Proletarec" sta pisala v prilog našega boja.

Nagla pot v poraz.

Vzlic vsemu je šla ta stavka pod vodstvom komunistov po poti poraza še hitreje nego prejšnja stavka pod vodstvom U. M. W. of A. Komunisti so končno izdali dekret, da se lahko vsak lokal zase pogaja in napravi pogodbo s kompanijo. V proglašu so opravljene svoje neuspeh z nepriznavanjem N. M. U. in neizvežbanostjo njenih voditeljev za take borce.

Zdaj pa si zamislimo tole: Ako bi vodili to stavko socialisti in bi enako propadli z njo, to bi bilo vika in krika med komunisti o gigantskem socialističnem izdajstvu! Venomer bi vpili, da so socialisti prodali stavko in premogarje kompaniji.

Jaz pa dobro vem, da so tudi komunisti ljudje, kot vsi drugi in ne morejo delati čudežev, pač pa prav lahko male in velike pomote. A raditev že nimam vzroka, da bi jih zmerjal z izdajalcem in jih nazival za zaveznike buržoazije. Tudi to je njihova velika napaka, da napram socialistom ne morejo in ne morejo biti pošteni. Neglede, kako se socialisti trudijo in koliko dobrega store za delavsko stvar, komunisti jim ne bi priznali zaslug za ves svet, pač pa jih venomer zmerjajo bolj kot koga drugega, ki je res sovražnik delavstva.

Početek stavke.

Rudarje so pozvali v boj, ne da bi bili pripravljeni zanj, kar so po porazu N. M. U. same priznali, da opravljajo svoje neuspeh. Začeti s stavko tako tjavendan, brez pravega načrta — to je morda v soglasju s komunistično taktiko, ne pa v interesu prizadetih delavcev. Organizatorji pridejo in odidejo. Njim je to delo. Ce ni v nem kraju, je pa v drugem in komunisti svoje ljudi že zaposezdaj v tej zdaj v kaki drugi akciji.

Ko so rudarji šli na stavko, niso vedeli, kolikšno moč ima za seboj N. M. U., toda obljubovala je silno veliko in "militantnost" njenih govornikov je premogarje jako navdušila. Vsled suda napram staru U. M. W. of A. so se s toliko večjo nade oklenili nove unije.

Taktika, ki ni koristila.

Nastop N. M. U. je dobil mnogo pozornosti. Kompanije so bile bržke precej prezencene, toda v strahu menda niso bile, ker so imele za svojo zavezničko depresijo. Delavci ne bi mogli dolgo vztrajati, kajti od obljub, pa naj jih dajejo v cerkvi ali po komunisti, se ne da živeti. Komunisti so veliko obljubovali. Tolažili so, da temu časopisu bo še bila njepride dovolj podpora, in da bo gova ura.

SORODNIKOM
V STAREM KRAJUboste zelo ustregli,
ako jim naročite"AMERIŠKI DRUŽINSKI
KOLEDAR"

Pošljatev izvršimo mi. Posamezen izvod stane za star kraj \$1.12.

Reports and Comments

Play Out For American Workers

Years ago the workers in this country were more strongly organized than now. The semi-skilled and unskilled laborers did not have automatic machinery and labor saving inventions to contend with as now.

The coal mining industry where the pick and shovel were used is now chiefly mined by electrical by operated machinery. In the printing trade linotypes were introduced, doing away with the old method of setting type by hand, placing many of their men on the streets. The shoes are manufactured with a number of operations on machines. The same can be pointed out in other industries where new inventions and labor saving devices have taken the place of workers. The result of this machine age is unemployment, poverty and misery for the workers.

The one and only way out of this depression is by social ownership and democratic management of machinery of production for the benefit of all the people and not for private profit of its owners. There is no hope of achieving better working conditions under the Republican or Democrat administration. The people must become more class conscious and through their own political party—the Socialist Party—can they help bring about a more equal distribution of wealth.

On Tuesday, February 23, a dinner will be served in honor of Clarence Senior, National Secretary of the Socialist Party, at 527 Holbrook promptly at 6 P. M. The admission fee is 50¢ and tickets can be secured from comrade Joseph Kornic and the city headquarters at 69 Erskine. Reservations must be made not later than Sunday February 21. A large attendance is necessary to make this dinner a success. Get your tickets early! At 8 P. M. comrade Senior will speak at Eagles Hall, 275 East Ferry Ave., on the subject "America in an Interdependent World."

At the next meeting of the English Division of branch No. 114 JSF the question of Socialist tactics will be discussed by various members of the club. We will also arrange for a dance to be held at 69 Erskine sometime in the near future. All members are urged to be present.

Frank Ceser Jr., Detroit, Mich.

News From Bridgeport

The Masquerade Dance recently held by branch No. 11 JSF was not a financial success but a jolly crowd was present and enjoyed a good time.

Socialist branches of JSF and lodges in eastern Ohio, affiliated with the Educational Bureau, will hold a conference Sunday April 17 in Blaine at the home of Anton Matos at 10 A. M. One of the important transaction will be to elect delegate to the JSF convention which will be held on May 28, 29 and 30. After the conference a dance will be given of which all proceeds will go to the organization. The admission for men is 25¢ and 15¢ for the ladies. Children, not accompanied by parents, will be charged 10¢. The singing society "Napred" of branch 11 have promised their co-operation.

Plans are underway for a play and program to be given by branch 11 and its singing society sometime in April or May.

Margaret Sney, Bridgeport, O.

Socialists of Penna at Work

On Sunday February 7, I attended the Washington County Socialist membership meeting at Strabane. The meeting was interesting and conducted in the English language. I am glad to say that several Slovanes were present and participated in the discussions. I also had the pleasure of meeting many Slovene comrades, among them J. Jeram, secretary of branch 19 at Burgettstown, J. Leskovec, J. Kermel and J. Sejc, all active members of the club.

While in Strabane I visited the soup kitchen maintained by the

PRIREDBE PODPOR-
NIH IN DRUGIH
DRUŠTEV

APRIL

WAUKEGAN, ILL. — Predstava dram. odeska SND. v nedeljo 10. aprila v Slov. nar. domu.

Oponba: Cena objavam v tej rubriki je \$1.00 za cel čas, to je do daturna priredbe. Vabilo podobno in druga društva, da oglašajo svoje priredbe v tej koloni, katera bo priredba v listu veček teden.

Socialists. At least 200 people get their meals there every day. There are about 32 soup kitchens scattered throughout Pennsylvania and all of them kept up by the "Relief Fund".

On Saturday February 6, the Socialists in Pittsburgh had a street meeting. It took place near the Carnegie Library and various comrades spoke. A considerable amount of Socialist literature was sold at this meeting and to my surprise it wasn't hard to persuade the people to buy it. This meeting proved to be interesting to me primarily because I like to observe people and as I was standing there with the rest of the crowd I had the opportunity of hearing the opinion of the people on various issues as well as on Socialism. I believe that street meetings bring fruitful results and that they are the best and least expensive form of agitation for our party.

Short speeches were made by comrade Sidney Yellen, state secretary of the Socialist Party, Ned Mandelcorn, one time Socialist councilman in Cleveland, Joseph Siskovich from branch 27, Andrew Vidrich, Frank Podboy, both from Johnstown, Pa., Rosalia Kodrich, Ivan Jontez and John Lokar Jr.

After the meeting, dancing followed and refreshments were served. The groceries were donated by Frank Kuhel, 16321 Arcade Ave., and the Slovens Cooperative League Workers from Waterloo and E. 168th St. We most heartily thank them for their donations.

We hope good results will be made from this meeting and that our young applicants will build a strong youth movement in Collinwood for our party.

Frank Barbich, Collinwood, O.

Observations From Milwaukee

In the coming city election a referendum is to be voted upon. If passed it will benefit the small home owners as well as the city. The city did have a similar law to this bill, but it was shattered by the supreme court of Wisconsin.

The Socialist party of Milwaukee urges all of its members and sympathizers to vote for the Klein bill.

"Scientific America"

By ANTON TURK.

It is admitted that we are living in an era of scientific accomplishments that tend to make this life on earth more pleasant and worthwhile.

In spite of this we find to our amazement that perhaps we are a trifle too scientific or that our management of our material wealth is lacking in efficiency. We also have to admit that the entire world is afflicted with an ailment—Industrial Depression. What has been done to remedy this ailment? Everyone that is affected by it seems to ask: What is going to be the outcome? How and when is it going to reach its end?

Will the sun ever throw its rays on a land of Peace, Progress and Prosperity? These questions concern each and every individual, each and every country, except Russia, who, thanks to her good judgement and common sense, is immune of this ailment.

Let us admit, too, that despite the fact that the proletariat is affected the most, the industrialists are no exception. They, too, have financial difficulties and responsibilities, no affecting them as much as the wage earners, perhaps, but nevertheless they have them just the same.

The proletariat is aware of the fact that they individually cannot bring about an effective remedy unless they become organized politically as well as in trade unions. There is no justice for dispossessed individuals. The most these unfortunate receive is a crumb of charity, provoking them, like a dog, come crawling to a strange door. These individuals of poverty should become organized and work united for a more equal share of the fruit of their labor to which they are rightfully entitled. Then, and not until then, can they hope to be free from hunger and want.

A very important question these days is: How many of these unfortunate in America have come to the above convictions? How many workers and others have fallen from the "ladder of success" into the pit of pauperism? Have the prevailing conditions awakened their consciousness of the injustice of our present governmental system? How many of these paupers have recognized the right path to salvation?

The answers to these questions can be gotten through the medium of our publications concerning the actions that have been taken to ease the suffering of the unemployed, their demonstrations for political and economic reforms. These publications inform us that the people are becoming more interested in radical theories and programs. How exciting! They further appeal for collective orders of special issues which are distributed among the unemployed.

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration

SUBSCRIBE TO

THE MILWAUKEE LEADER

The only English Socialist Daily in America

540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis.

SUBSCRIPTION RATES:

One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

its most important points are as follows:

1) The city must have power to condemn land which is needed for any municipal project.

2) We must have a law to assess benefits. That's where the shop pinches and majority of the wealthy property owners are strongly opposed to the bill because they will have to pay the benefit assessment, especially the ones who are situated in the heart of the city.

When the city widens a street or makes some other marked improvement, then the property in the vicinity increases, "doubles," sometimes tripling in value. It is no more than right that the person or persons benefited thus should be given a little more of the tax burden on the improvement than the property owner who does not benefit at all financially from the improvements.

3) The benefit assessment bill is to be paid in ten installments, if the assessed wishes to pay it in that manner.

4) To place condemnations and benefit assessments on scientific bases, a board of three experts in that line will be appointed by the mayor, with the consent of the common council. The appointees will serve full time. In the past they were appointed by a judge, when their services were needed (usually his intimate friends) at salary of \$50 a day.

5) Bonds will be issued by the city to provide the money to be repaid by those who are using the installment plan (mentioned in 3).

6) If the bill passes it will mean that the city can collect the past benefit assessments on Kilbourn Ave., whose amount is over \$2,000,000.

7) The city common council will have final jurisdiction.

We, Milwaukeeans will hear a lot of opposition to this bill, for the big shots through different organizations have already started the big ballyhoo about the high taxes, etc. Of course they don't want it passed, for they would have to reach into their already bulging pocketbooks. As for the high taxes, Milwaukee has the lowest tax rate among the large cities except Cleveland, and there they're broke.

The opposition will be strong, but if we all go to work and spread the real meaning of the bill, it will become law.

A gag rule was revived by the city service commission last week (in law books many years) which states that no civil employee can take part in the election campaign. Violation of that rule would be sufficient grounds for dismissal or demotion.

But the foregoing statement was modified upon the motion of Emil Siegel, a Socialist member. His motion placed the commission on record "Not to interfere with the rights of citizenship of city employees." City employees may run for a political office and carry on their campaigns as long as it does not interfere with their work for the city. City employees may support and campaign for the candidates of their choice as long as they do not use their influence as city employees in pernicious manner.

So, all of you comrades who work for the city don't have to fear of losing your job, and there is nothing else stopping you from campaigning.

All comrades are cordially invited to attend Socialist meetings every Sunday morning at 9:30 in Brisbane Hall, on the top floor of the Leader's publication offices. Bring your membership card for admittance. The whole meeting is taken up with discussion.

Twenty "little blue books" by leading Socialists on twenty phases of socialist thought and action

The LITTLE LIBRARY
of SOCIALISM
ONLY \$1.00!

Socialism and the Farmer's Problem	ALGERNON LEE
Socialism and Culture	UPTON SINCLAIR
Why I Am A Socialist	HEYWOOD BROUN
Socialism and the City	Mayor DANIEL W. HOAN
Will Socialism End The Evil of War?	DEVERE ALLEN
Pioneers of Socialism	McALISTER COLEMAN
Incentives Under Socialism	G. D. H. COLE
Socialism and the Trade Unions	JAMES ONEAL
Current Objections to Socialism Answered	JOHN M. WORK
The Socialist Goal	FRED HENDERSON
The Betrayal of the Working Class	McALISTER COLEMAN
Can Socialism Prevail in America?	JAMES ONEAL
Forces Making for Socialism	PAUL BLANSHARD
Organizing the World for Socialism	CLARENCE SENIOR
Socialism and the Individual	NORMAN THOMAS
Socialism and Women	MARION PHILLIPS
The Practical Accomplishments of Socialism	MORRIS HILLQUIT and NATHAN FINE
The Practical Program of Socialism	HARRY W. LAIDLAW
The Political Philosophy of Socialism	MORRIS HILLQUIT
Socialism and Communism	NORMAN ANGELL

ORDER FROM:

PROLETAREC
(BOOK DEPARTMENT)

3639 W. 26th STREET

CHICAGO, ILL.

Preparations for War

There are rumors of preparations for war. Everybody knows that this country and other countries have put themselves in a precarious situation in China. A situation which is full of dynamite. An untoward incident might create a condition which would be construed as reflecting upon the 'national honor'.

We sometimes wonder if such a thing as national honor exists. Whether it exists or not, it is awfully touchy. If a marine should be killed or a flag fired upon or "insulted", there would be great resentment by the country to which the marine or the flag in question happened to belong—and the whole world might become involved. Nations are so terribly touchy about a thing like that, even though they are willing to let their own people starve along in unemployment without turning a finger to help them.

Whatever happens, keep out of war.

Let no one suppose, just because war would create some temporary jobs, that it is therefore desirable. Opium may feel good while one has it in his system, but the after effects are terrible. War is exciting, and it creates jobs for the time being, but the after effects are bankrupt nations, skyrocketing taxes, graves of boys, crippled and insane veterans, unemployment, poverty, misery, starvation and economic chaos.

These are the results.

—The Milwaukee Leader.

THE DISARMAMENT CONFERENCE

Secretary Stimson is a better man than "Hell and Maria" Dawes for the American delegation to the Geneva Disarmament Conference. At best there is little enough to hope from the conference, from the American administration, or from the American delegation save as the pressure of working class opinion in all countries may force upon reluctant statesmen some constructive action. In Europe where labor organizations are stronger than here and far more dominated by socialist ideals I believe that it is possible and indeed essential that deliberate effort be made to lay the groundwork for a general strike in the event of war. Even in America it is well to agitate for the idea and to urge the kind of organization that would make it effective. Even partial strikes or threats of strikes have helped block wars. They have been endorsed in principle by socialist and labor bodies. A general strike against war is more feasible and easier to organize than such a general strike as was tried in Great Britain. (That strike showed astounding possibilities.) It is not at all on such a footing as the Mooney-Billings general strike once proposed by the I. W. W. It would produce a far more direct and immediate effect upon government. It would tend immediately to paralyze effective military preparation, and by proper educational work it could be made clear to the workers that a strike against war while no picnic party would involve less suffering for them than enforced participation under conscription in war.—Norman Thomas.

Private Enterprise Has Failed

During the past two years it has been demonstrated that the task is too great for private industry to co-operate in its solution. It is historically proven that whenever any project has been too great for private enterprise to handle the government of the United States has been called upon to act. The Panama canal was built by the government because it was too big for private enterprise to accomplish. It is building Hoover dam for the same reason—it built Muscle Shoals for the same reason. It carries on the postal system for the same reason and the time is coming when the railroads of the country will be dumped in the lap of the government for the same reason. It is apparent, therefore, that the great industries which are the basic factors in industrial prosperity in this country must have the supervision and control of the government.

Notwithstanding the oft-repeated and urgent cry of those entrenched in favored places that the government cannot operate industries of the nation as efficiently and satisfactorily as private enterprise, the answer appears to be quite clear that private enterprise in failing utterly to do it.

—Typographical Journal.

He Ought to Know

If you had seen but one day of war, you would pray God that you would never see another.—Wellington.

SEARCHLIGHT

by
DONALD
J.
LOTRICH

With all the impudence of a scoundrel the Chicago Daily Tribune stretches its hideous paws into Milwaukee and makes every conceivable effort to discredit every good effort and every bit of honesty. In a special report, by a special Tribune correspondent, a certain citizens body has discovered that Milwaukee isn't what Mayor Hoan and the officials claim it to be, but a city equally as much indebted as any other city. What a curse such newspapers are to the communities over which they prevail. It is no wonder that Chicago is so deeply sunken in the rut with such deplorable policy makers as this paper. The Tribune is not satisfied to see Chicago politicians steal, grab, rob and graft. No, it wants to pollute the minds of the decent citizenry of Milwaukee with this dreadful degenerate disease. It is a disgrace to see such unwarranted, presupposed and unfounded figures from men who are supposedly clean. But Milwaukee is a firm structure and will withstand such attacks, as only time structures can. Were Milwaukee only a haphazardly constructed organization we would never become so enthused over it.

We are always happy to read the New Leader and enjoy some splendid articles, discussions and editorials. In its completion of eight years service for the Socialist movement the New Leader deserves to be congratulated and complimented. We hope its present policy will continue and that it will improve with each succeeding issue as in the past.

There is another answer to all these blind attacks upon Milwaukee, at ranks the highest in the country for its municipal financial institutions. It has the lowest insurance rates because it has the most efficient fire fighting force and policemen. It rates one of the lowest in crimes committed and in auto accidents. The records are there and the figures speak. That's why we hope that the citizens of Milwaukee will not be fooled by the dope dished out by this disgraced capitalist sheet but return to power honest and efficient men who will keep the good name of Milwaukee where it is today.

These poor capitalists cried ever so loud to keep the government out of business and formed a society "to keep the government out of business". But what have they done now? They forced the government to go into business and a darn rotten business too, of salvaging the wreck these imperial wizards and experts have caused. The government will now go out and salvage the financiers and industrialists who have been stranded on the rocks of their greed for greater profits. This whole thing could be adjusted once and for all. While the government is giving two billions of dollars to save the crooks and grafters and exploiters why not take the reigns of the business. This is a good chance now. These experts have shown that they are not capable of mastering the situation, that they need the government to help them in their business. Any man with any sound ideas can now see that business runs the government and that the capitalists have the government just for the privileges derived, that of exploiting the great masses being one of them.

Yet, while the hungry and destitute have been crying for assistance there was no heed. Nobody cared whether they starved or froze in the cold. Just as soon as the big moguls needed help their petty controls brought them the needed revenue. And the former outnumbers the latter 99 to 1. But how can that be, you ask? You see, the poor are disorganized. Most of them have very little education and they allow the 1% of the people to bluff and fool them. And every time there is an election they either promise beer, a full dinner pail or a job, for everyone and after each election, after the workers have given their votes to the wealthy they are left out in the cold without beer, a full dinner pail and jobs. Take a lesson, you fellow workers from the actions of your government in supplying help for the wealthy and ignoring the miserable wretches. When the next elections come vote for your fellow worker not a professional politician.

Sixty three towns in the U. S. have their own power, gas and water plants. All of these municipal plants have made profitable returns during the past year. In many cases city governmental taxes have been eliminated because the power plant made enough profit to take care of governmental costs. "Government in business" had better be the slogan of the working class. It is reason enough, that the big bankers and industrialists oppose it. One specific group has to its credit the governmental ownership of public utilities, the Socialists. By voting for them at election time you place money into your own pocket.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

The attendance at the last regular meeting of our English Division of branch 1 was not large, but nevertheless those present participated in the discussion that took place. Comrade Zore introduced a new applicant for membership which was accepted. If each and every member would strive with more effort to get new members to join our branch and attend meetings regularly, we could accomplish more in our field of work. Times have never been so opportune to agitate for Socialism and bring its message before the working class.

On Friday February 26, the regular meeting of branch 1 will be held. As discussions on various subjects always follow the regular order of business, the committee will also arrange to have an interesting topic for that night. All comrades are asked to be present.

The English Division of branch 1 will have charge of the English program to be staged on Sunday March 27 at the SNPJ Auditorium. It will be sponsored under the auspices of the Chicago District Federation of SNPJ. All proceeds will be used for welfare work among the unemployed members of its lodges. The program will consist of two plays, one English and one Slovene, several musical numbers, singing, speakers and a dance. Admission tickets are 40c in advance and 50c at the door.

In Detroit our comrades and friends are in for a good afternoon Variety Program on Sunday March 6 at the Slovenc Workers Home on 437 S. Artilery Ave. The English Di-

vision of branch 114 has charge of this affair and assures the audience a real treat. One of the two plays that they will produce is an English comedy "Hans von Smash" which made a big hit in Chicago. We feel certain that this play as well as the rest of the program will be enjoyed and well worth its admission fee of 50c.

On Saturday February 20 a social and dance will be given by branch 180 in West Allis at Kral's Hall. To forget the depression for one night, comrades and friends are urged to be present and enjoy themselves with the crowd.

The JSF convention to be held the latter part of May will be of great importance and each branch and lodge affiliated with its Educational Bureau should be represented with delegates. Problems dealing with various questions of our organization will be discussed.

Over two thirds of the membership cast ballots in the recent referendum, which was to decide where the convention will meet. Milwaukee was selected.

Under the auspices of branch 114 in Detroit a debate on the question of dictatorship will be held Saturday February 20 at 116 E. Six Mile Rd. Comrade Joseph Owen from Chicago and Martin Mentor from Detroit are the debators. The admission will be free till 7 P. M. and after that time a small charge of 25c. A dance and social will follow the debate.

Who Won and What?

An even greater mystery than who won the war's, what were the winnings?—Arkansas Gazette.

The New Way

We always discover new ways of doing things. When we were young and one country wanted to make a raid on another, they first severed diplomatic relations. In other words, diplomats that formerly got drunk together don't speak to each other, until a few hundred thousand or a few millions are killed. Well, after the diplomats have decided to pout, formal declarations of war are issued and the "fun" starts. But the diplomats who formerly got drunk together, and are now pouting stay away from the bloody show. They wave the flag at home where the shells don't "burst". They are called "diplomats" because they have sense enough to keep out of the trenches and let the other fellow who is not diplomatic get shot at. That's the old way the Christian nations showed the world of what stuff they were made.

The modern way is to get drunk but don't pout. If you want a piece of the other fellow's country go and take it. If he don't like it, get the boys who are trained to use the implements of civilized warfare to do the job for you. They get paid for it, in Japan. Why waste all that time pouting and passing formal and solemn declarations to have an international shooting-match?

"Buttinsky" is here again and he wants to know whether we don't think the "Japs" got the idea of raiding Manchuria from us in Nicaragua and Haiti. We can guess, but we don't know.—The Labor News.

Case Record in Imperialism

The worst sins of our bankers are not connected with the war debts but with the flotation of phony loans, foreign and domestic, since the war. Supposedly respectable bankers paid a bribe of half a million dollars to the son of a former president of Peru in order to get a loan which has defaulted. It is estimated that the bankers made around 120 million dollars profit on floating foreign loans which have cost the American people around two billion dollars in losses—unless an unexpected amount of the loans should be made good. Senator Johnston has brought up testimony showing that little banks on Main street were forced under pressure to take some of these phony foreign loans from the big banks. The same pressure doubtless compelled them to take phony domestic loan securities. Perhaps the worst thing of all is the fact that apparently the State Department brought pressure on Columbia to grant an oil concession as the price of an insecure loan. That's what economic imperialism means.—Norman Thomas.

The Worst Way

If merciless repression can break the spirit of the Indian revolutionaries, their cause is lost. The British government is doing everything short of the tactics of open war to crush the independence movement. The arrest of Mrs. Gandhi followed that of her famous husband by about a week, and scores of other Nationalist leaders have been imprisoned. The Indian National Congress has been declared illegal and forbidden the use of the mails; its funds are liable to confiscation. Street meetings are being broken up and the unresisting participants are beaten sadistically.

The Indians, in return are playing all their usual methods with redoubled energy and apparently with great effect. There is a campaign against paying taxes; all British goods are under the ban; Indians are withdrawing their money from the postal savings banks. Even the postoffice is boycotted, and the Nationalists are setting up the beginning of a parallel mail-carrying system of their own. In Bombay, it is estimated that all business is reduced on the average by 70 per cent. The cotton exchange's loss is \$3,000,000 a day, and the sale of cotton cloth has been cut by \$500,000 a day. When China boycotted British goods it was only a short time until proud Albion was brought to her knees, and her policy completely reversed. The Indian position is of course very different; yet it remains a question whether Great Britain in the midst of a financial and economic crisis can long afford to pay the terrible cost of holding India by military force.—The New Republic.

The Scottsboro Case

The withdrawal of Arthur Garfield Hayes and Clarence Darrow from the Scottsboro defense because of the Communists' refusal to join in a statement promising to make the interests of the condemned Negro boys the chief concern of the defense attorneys and to engage in no controversies between the various groups which are interested in the affair, means that the case will now become merely a tool for Communist strategy. Communist doctrine makes it inevitable that the rate of the convicted boys will be made subservient to the cause of dramatizing the class struggle in America. This does not mean necessarily that the boys will be sacrificed to political necessities but it does mean that their fate will not be the main concern of those who are defending them. Considering the morbid fears of the south that Communism may spread the terror of revolt among Negroes, it is quite obvious that a purely Communistic defense for the boys greatly reduces their chances of acquittal, if indeed it does not seal their doom.

—The World Tomorrow.

No man—not even the rich man—can escape by himself from the troubles of this maladjusted age. We must all escape together by joining hands in the organization of a cooperative society.

It used to be, "Daddy, if you don't give me a penny, I'll eat worms." Now it's, "Uncle Sam, if you don't loan me a billion, I'll go Bolshevik." —The American Guardian.

